

ROVVILTNEMNDA I REGION 3 Oppland

Klima og miljødepartementet
Landbruks- og matdepartementet

Deres ref

Vår ref 2023/13891

Arkivnr

Dato 25.1.2024

Skadeførebyggende ekstraordinære uttak jerv før beitesesongen 2024

Rovviltnemnda i region 3, Oppland, viser til tidlegare innsende «Forslag til prioriteringar for eventuelle ekstraordinære uttak av jerv vinteren 2023/2024» i sak 36/23 og ber Miljødirektoratet om å vurdere ekstraordinære uttak som skadeførebyggende tiltak før beitesesongen 2024 med fylgjande tillegg:

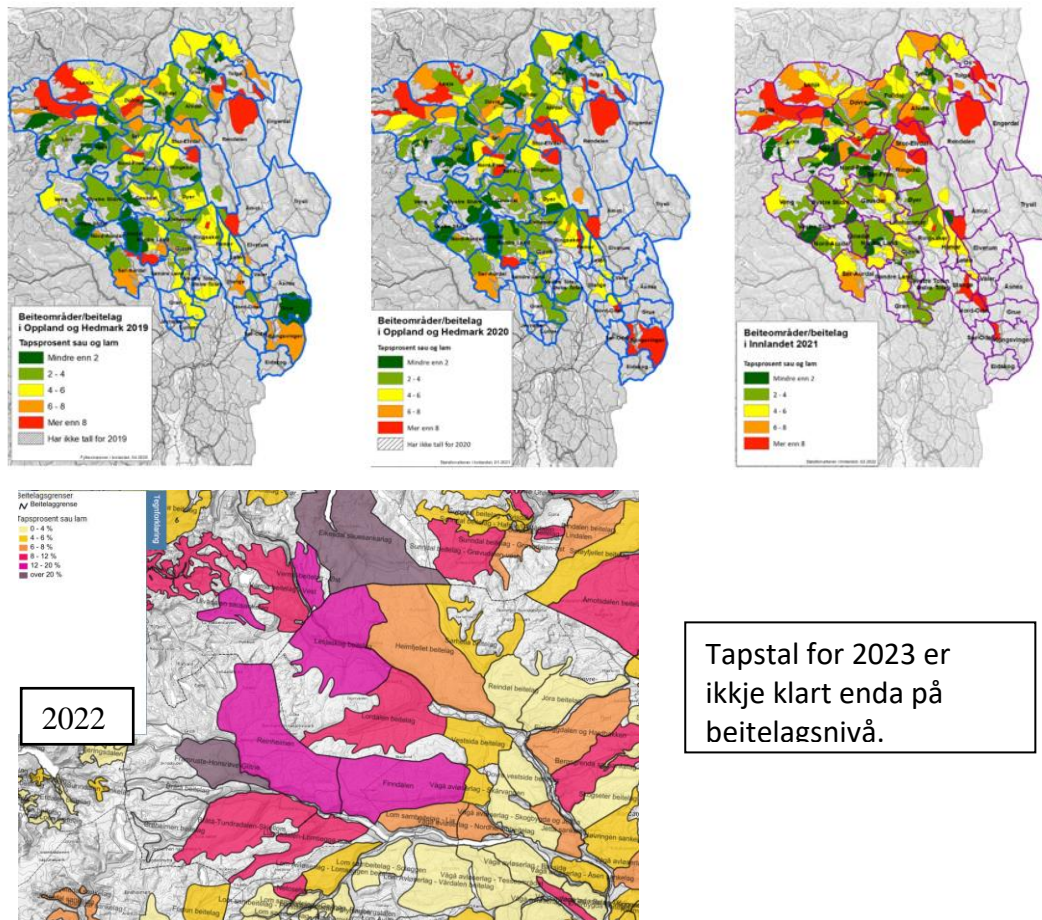
1. Ta ut resterande lisensfellingskvote for jerv etter 15. februar 2024.
2. Prioriterte område for ekstraordinære uttak med bakgrunn i den todelte målsettinga i rovviltforliket, som vektlegg både rovviltbestanden si overleving og omsynet til levedyktige beitenæringar. Med det som det grunnleggande prinsippet i forvaltninga legg vi dei historiske tapstala til grunn med spesiell vekt på tapstala i beitesesongen 2023 og resultat av lisensfellinga 2023/2024 basert på tal innrapportert frå Skjåk og Lesja kommune og her ei oversikt over dei beitelagsområda som har over 10% tap:

Område:

Reinheimen
Lundadalen – Lomseggen nord
Bråtå-Tundradalen-Skjellom
Neto
Lesjaskog
Lordalen

Tapsprosent beitesesongen 2023:

17,7% (Skjåk kommune)
15,4% (Skjåk kommune)
12,5% (Skjåk kommune)
11,8% (Lom kommune)
11,2% (Lesja kommune)
10,8% (Lesja kommune)

Bakgrunnsinformasjon:

Roviltnemndas behandling av lisensfellingkvote for jerv i sak 13 i møte 4. mai 2023

Nemndas leder, Aud Hove, framsatte følgende alternativt forslag til kvote:

Ut fra dokumentasjonen som foreligger over bestandssituasjonen av jerv, vedtatt politikk og historiske tall og vedtak finner rovtviltnemnda at lisensfelling av jerv ikke er til hinder for å nå bestandsmålet for 2024.

Roviltnemnda fastsetter kvoten for lisensfelling av jerv til 10 dyr, hvorav maksimalt 4 hunddyr (uavhengig av alder) innenfor jervesona. Det åpnes for felling med delkvoter i lisensomr der som samsvarer med den geografiske differensieringen i forvaltningsplanen, geografisk fordeling av yngling og skadehistorikk:

Lisensområde A - jerveprioritert: Langs kommunegrensa mellom Vang/Øystre Slidre og Lom/Vågå, videre langs RV51 til Vågåvatnet/Otta og deretter Otta og Gudbrandsdalslågen sørover til Otta. Deretter langs kommunegrensa mellom Sel og Nord-Fron til

nasjonalparkgrensa for Rondane nasjonalpark, og denne følges til fylkesgrensa mot Hedmark: 6 dyr / 4 hunddyr.

Lisensområde B - beiteprioritert: Resten av fylket: 4 dyr. (Ingen hunddyrvote)

Begrunnelse for vedtak:

Rovviltnemnda viser til god saksutredning fra Statsforvalteren, men vil i tillegg tilføye noen momenter, kommentarer og begrunnelser som nemnda mener også må vektlegges når lisensfellingskvoten skal settes.

Det er i perioden 2020-2022 påvist henholdsvis 7, 8 og 2 ynglinger av jerv i region 3, som gir et gjennomsnitt på 5,7 ynglinger over de siste tre år. Årets yngleregistrering av jerv pågår enda. Så langt i 2023 (pr. 28. april), er det påvist 5 ynglinger, og en usikker yngling i region 3/Oppland. Det betyr at det er stor sjanse for at man vil komme godt over bestandsmålet for jerv i 2023.

Den alvorlige skadesituasjonen i beitesesongen 2022 gjør at vi fortsatt ser et stort behov for å få kontroll på jervebestanden. Nemnda ser også at både ynglingene og de store tapene er i jerveprioritert sone, derfor må fordelinga av lisensfellingskvoten fordeles slik at man avverger skade på husdyr der den største tettheten av jerv er.

Rovviltforskriften

I Rovviltforskriften står det under § 7 Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden at «Rovviltnemndenes vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.»

Forvaltningsplanen region 3/Oppland

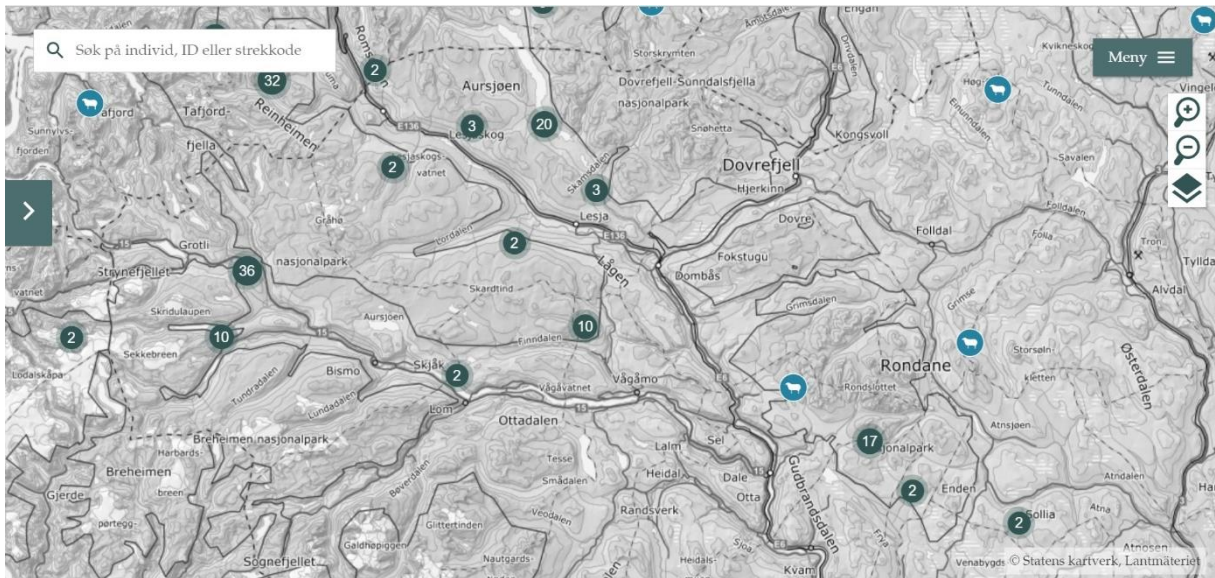
I forvaltningsplanen for region 3/Oppland står det på s. 4 at «Utvidelsen av rovviltsonene i region 3, ved forrige rullering i 2012, var begrunnet med byrdefordeling og for å kunne gjøre målretta uttak også innenfor rovviltsona om det var stort skadeomfang i et område over flere år. Ved å ha større soner prioritert rovvilt gir også den en fleksibilitet for å ha ynglinger i ulike områder, gjennom dette rullere belastningen og forvalte bestanden også innenfor rovviltsonen med tanke på den tosidige målsettingen».

Nemnda ser på soneforvaltningen som et middel for å nå bestandsmålet, for å ha en byrdefordeling og en forutsigbarhet i forvaltningen. Soneforvaltningen skal ikke være til hinder for å, som det står i § 7 i Rovviltforskriften, «fatte vedtak for å begrense veksten og/eller utbredelsen av bestanden». Soneforvaltningen skal heller ikke være til hinder for skadeforebyggende uttak som både konfliktdempende tiltak og forebygging for kommende beitesesong dersom skadeomfanget i jerveprioritert sone har vært stort.

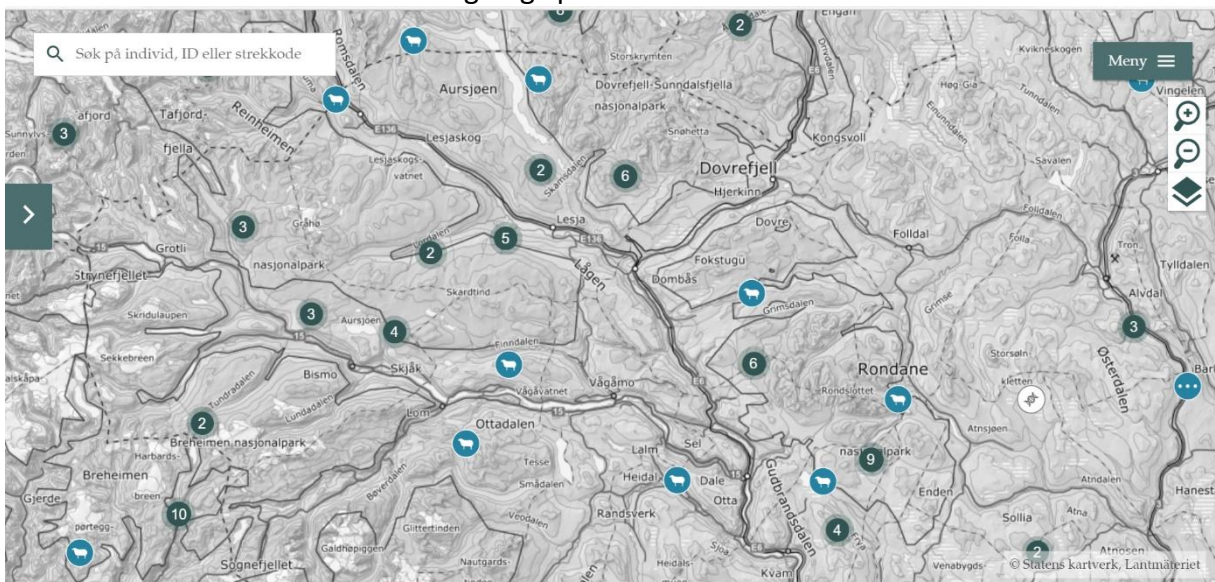
Data om biologiske og bestandsmessige forhold

Hele Oppland er et viktig beiteområde og når man er pålagt å ha en jerveprioritert sone skaper dette utfordringer og konflikter. Selv om region 3/Oppland har ligget på det dobbelte

av bestandsmålet for jerv over flere år og det har vært utfordrende å ta ut lisensfellingskvoten, har tap til jerv for beitenæringa vært til å leve med. Slik er det ikke lenger. De siste åra har vi hatt omfattende tap i flere områder og beitesesongen 2022 viste seg å bli veldig utfordrende. Tapa er i et større geografisk område og det er veldig store tap i flere enkeltbesetninger. Dette gjelder spesielt i områdene vist på kartet i perioden 10.06. til 29.09.2022:

Her er samme område til sammenligning i perioden 10.06. til 29.09.2020:

Ser man på statistikken har ikke tallet på ynglinger inneværende periode nødvendigvis sammenheng med tapssituasjonen i beitesesongen. Det er tallet på jerv og deres aktivitet som preger situasjonen det enkelte år og viser en økende trend for skadepotensiale og tap av sau.

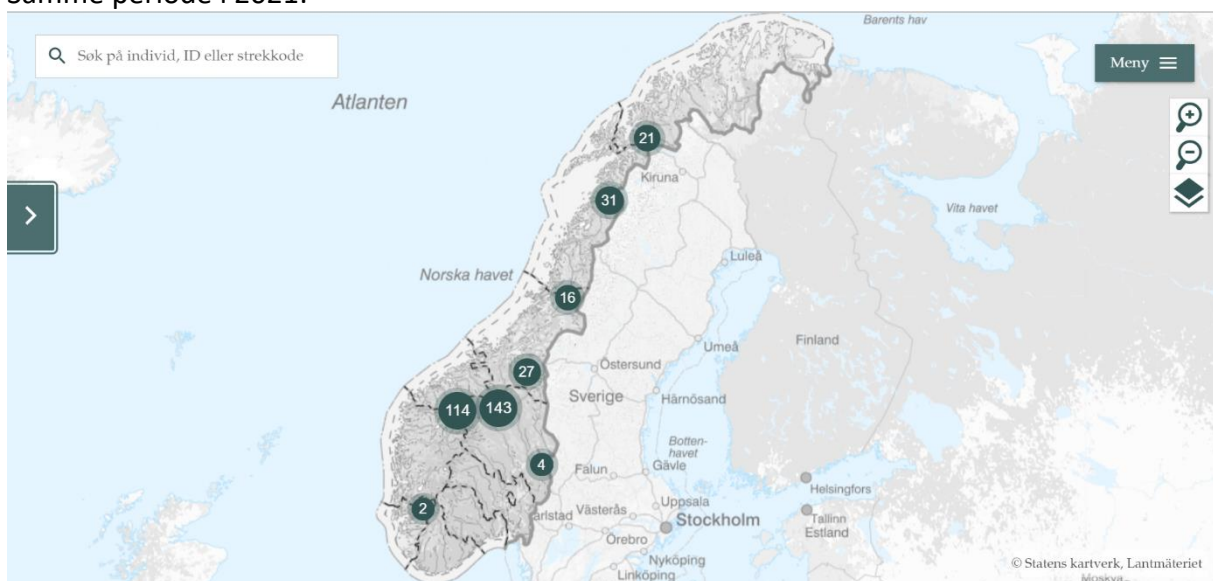
Fra region 3/Oppland har det vært meldt inn over flere år til sentrale myndigheter at bestanden begynner å bli alarmerende stor og det er stilt spørsmål ved om det er mulig å ha

full oversikt over ynglinger i et slikt geografisk stort og alpint område. Nemnda har også vært kritiske til at miljøforvaltningen ikke har fulgt pkt. 2.2.4 i rovviltforliket som sier at «I de tilfeller der lisensfellinga ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingkvote er gitt». Nemnda har bedt om ekstraordinære uttak over flere år fordi vi har sett og erfart hvordan situasjonen har utviklet seg. Stadig økende aktivitet og sporobservasjoner av jerv i hele fjellet og ned mot bygdene, stadig økende direktekontakt med jerv for folk og etter hvert mange bilder av jerv, spesielt i jerveprioritert sone.

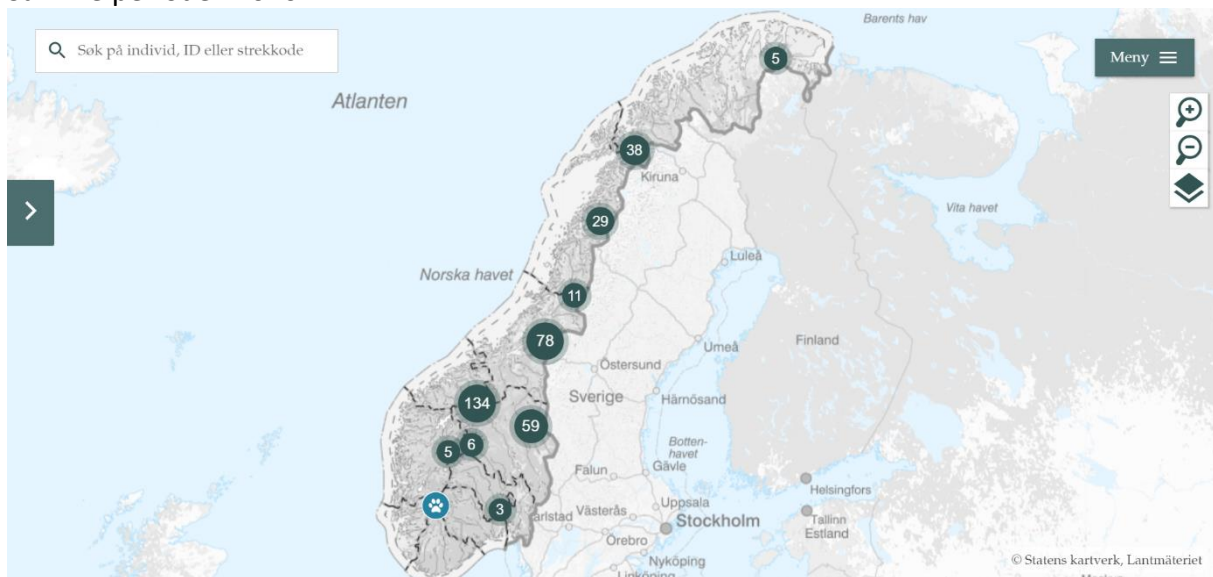
Bildene under viser at det er i våre områder det hovedsakelig har blitt registrert jerveskader sist beitesesong, 10.06.2022 til 29.09.2022:

Samme periode i 2021:

Samme periode i 2020:

Rovviltforliket – Dokument 8:163 S (2010-2011)

Det er klare føringer om å følge opp rovviltforliket, både i forvaltningsplanen for region 3 og fra regjeringen. **Under punkt 2.1.7**

står det at «rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig, og forvaltningen iverksetter de tiltak som er nødvendig i tråd med teksten nedenfor.» I region 3/Oppland har vi over mange år ligget godt over bestandsmålet.

Under punkt 2.2.7 står det at «Det legges til grunn at rovdyrforvaltningen utøves på en slik måte at det ikke er behov for beitenekt etter dyrevelferdsloven i prioriterte beiteområder». I forvaltningsplanen for region 3/Oppland står det at «Utvidelsen av rovviltsonene i region 3, ved forrige rullering i 2012, var begrunnet med byrdefordeling og for å kunne gjøre målretta uttak også innenfor rovviltsona om det var stort skadeomfang i et område over flere år». Det står også at «Det må legges vekt på hvor skadeomfanget har vært stort i siste beitesesong og så sette i gang målretta uttak av rovvilt i de områdene. Dette gjelder for jerv og gaupe som region 3 har forvaltningsansvaret for, både innenfor og utenfor rovviltsona».

Dyrevelferdsloven (Lov av 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd) sier blant annet at «Alle dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger». Dette er både dyreeiers og forvaltningens plikt til å ta hensyn. De politiske føringene for forvaltningen av rovvilt og beitedyr tilser at forvaltningen skal gjennomføres på en slik måte at risikoen for tap og lidelse reduseres mest mulig gjennom forebyggende tiltak og bestandsregulering. Beiterestriksjoner skal være siste utvei. Økt satsing på forebyggende og konfliktdempende tiltak omfatter i tillegg til strategisk uttak av potensielle skadegjørere i risikoområder. Det har spesielt de to siste årene vært gjort store og omfattende tiltak i Nord-Gudbrandsdalen for å forebygge tap og for å effektivisere lisensfellingene. Likevel fikk vi en beitesesong i 2022 med et stort tap av sau til jerv, spesielt i Skjåk og i Lesja som ligger i jervesonen, der flere ligger både 10, 20 og 30% over normaltap. I retningslinjene for dyrevelferd står det at tap over 6% på søyer, tap over 15% på lam og tap på over 10% på

besetningsnivå er uakseptabelt med tanke på dyrevelferd. Dette betyr at om vi ikke får kontroll på forvaltningen av jerven og skadeomfanget kan mange risikere beitenekt fra Mattilsynet.

Rovviltnemnda har tidligere sendt brev til daværende Klima- og miljøminister Ola Elvestuen, datert 24.08.2018 og kommentert mange av punktene i rovviltforliket, der det blant annet ble påpekt:

2.2.7:

Rovviltnemnda er opptekne av å få til ei forvaltning som sikrar både beiteretten og ein rovviltbestand på bestandsmålet, både innanfor rovviltsona og i beiteprioritert område. Det å innføre beitenekt må vere absolutt siste utveg da dette er ein hevdvunnen rett og beite ein stor del av driftsgrunnlaget til den enkelte gard. I Rendalen, Hedmark, vart det innført beitenekt i 2016 under ulveangrep etter vedtak gjort av Mattilsynet. Dei fekk kompensert dette, men ikkje på same nivå som det sauenæringa fekk kompensert tap til ulv på Hadeland/Toten i 2017. Dette må gjerast på same måte uavhengig av kvar tapa kjem! Vi meiner at dersom vi lykkast med ei forvaltning som tek ut skadedyr, skal vi kunne ha både beitedyr og rovdyr i mykje av dei same områda med unntak av ulv. Det ser ut til at der det er ulv er det også vanskeleg å ha beitedyr.

Stortinget har gitt sin tilslutning til en rovviltpolitikk som sikrer at allsidig bruk av utmarka skal opprettholdes, herunder utnytting av utmarksressurser. Rovviltpolitikken har altså en todelt målsetting, noe som ble presisert da Stortinget behandlet den siste rovviltmeldinga med tilhørende innstilling (St.Innst.nr 174, s7) «Komiteen vil understreke at den todelte målsettingen skal opprettholdes, og mener at det fortsatt skal være levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Komiteen mener det må legges opp til en forvaltning av de fire store rovdirene som gjør det mulig fortsatt å drive med småfehold i områder med rovdyr».

SNO og rovviltkontaktene legger ned et stort og omfattende arbeid både på bestands- og skaderegistrering. Registrering av DNA viser at det i 2021 var 147 fungerende prøver, med 27 individer med geografisk midtpunkt i region 3/Oppland og en estimert bestand for overvåkingssesongen på 34 (28-40). I 2022 var det bare 91 fungerende prøver, som er 56 (38%) færre en året før, men med 26 individer med geografisk midtpunkt i region 3/Oppland og likevel en estimert bestand for overvåkingssesongen på kun 27 (21-33)? For det første er dette langt færre prøver enn i 2021, men med nesten likt antall individ med geografisk midtpunkt. Likevel er den estimerte bestanden for overvåkingssesongen på bare 27? Her mener nemnda at tallet fra 2021 med så mange som 147 fungerende prøver gir et mer korrekt tall enn det som er lagt frem for 2022 og at dette må følges opp fremover for å gi bedre tall. Vi vet at det er til dels strenge krav for godkjenning av hi og at det ofte er vanskelige sporings- og registreringsforhold, ikke minst vinteren 22/23. Hovudleveområdene for disse jervene registrert i 2021 så ut til å være Breheimen (12), Reinheimen (7), Snøhetta vest (2), Snøhetta øst (4), Rondane nord (7), Rondane sør (3) og

Jotunheimen (2). (Tall presentert våren 2022 av SNO). Altså er hovedvekten av registrerte jerver innenfor jerveprioritert sone.

Det er også levert inn DNA-prøver i løpet av beitesesongen, men disse blir ikke analysert før over nyttår i 2023. Rovviltnemnda ser også at det er strenge føringer for hvordan en yngling blir godkjent og det er store geografiske områder å innhente DNA fra. I region 3 ligger individ tallet stabilt høgt og det har ikke vært store endringer over flere år. Man regner med at ca. 70 % av jerveindividene blir fanga opp gjennom DNA-funn det enkelte år, og samtidig er det da ca. 30 % som ikke blir fanga opp.

Vedtak for lisensfellingsperioden 20/21

Til sammenligning for vårt vedtak var det for lisensfellingsperioden 2020/2021 gjennomsnittlig yngling de siste tre årene på 6 ynglinger. Da vedtok nemnda den 19. juni 2020:

Rovviltnemnda fastsetter kvoten for lisensfelling av jerv til 12 dyr, hvorav maksimalt 5 hunddyr (uavhengig av alder) innenfor jervesona. Det åpnes for felling med delkvoter i lisensområder som samsvarer med den geografiske differensieringen i forvaltningsplanen:

Lisensområde A - jerveprioritert: Langs kommunegrensa mellom Vang/Øystre Slidre og Lom/Vågå, videre langs RV51 til Vågåvatnet/Otta og deretter Otta og Gudbrandsdalslågen sørover til Otta. Deretter langs kommunegrensa mellom Sel og Nord-Fron til nasjonalparkgrensa for Rondane nasjonalpark, og denne følges til fylkesgrensa mot Hedmark: 5 dyr / 5 hunddyr.

Lisensområde B - beiteprioritert: Resten av fylket: 5 dyr.

2 dyr som tilleggsdyr som kan fordeles underveis i lisensfellingsperioden.

I begrunnelsen stod det blant annet at:

Det er i inneværende år påvist 7 ynglinger så langt og det regionale bestandsmålet er 4 årlige ynglinger. Nemnda ser ingen utfordringer med å oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen også i 2021. Rovviltnemnda ser at det er strenge føringer for hvordan en yngling blir godkjent og det er store geografiske områder å innhente DNA fra. I region 3 ligger individtallet stabilt høyt og det har ikke vært store endringer over flere år. Man regner med at ca 70 % av jerveindividene fanges opp gjennom DNA-funn det enkelte år, og samtidig er det da ca 30 % som ikke fanges opp.

Rovviltnemnda mener at utifra bestandsstørrelse over flere år og forholdsvis store tap til jerv innenfor flere områder har vi en målsetting om en større bestandsreduksjon det kommende året for å komme ned på bestandsmålet. Derfor vedtar vi en lisensfellingskvote på 12 jerv for region 3 Oppland for 2020/2021.

Endeleg lisensfellingskvote jerv 2023/2024 etter klagebehandling i Klima- og miljødepartementet:

«Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om en totalkvote for lisensfelling av jerv på 10 dyr i hele region 3. Samtidig reduseres den totale hunddyrkvoten til 5 dyr. Innenfor jerveprioritert område kan det av totalkvoten felles inntil 5 dyr hvorav maksimalt 2 hunddyr.»

Med hilsen

Rovviltnemnda i region 3/Oppland

v/ Aud Hove
leder for rovviltnemnda

Kopi: Miljødirektoratet

Vedlegg: Sak 36/23 Vedtatt notat «*Forslag til prioriteringer for eventuelle ekstraordinært uttak av jerv vinteren 2023/2024.*»